

Список використаних джерел:

1. Gereffi G., Fernandez-Stark K. Global value chain analysis: a primer. Durham: Duke University, 2016. URL: https://gvcc.duke.edu/wp-content/uploads/Duke_GVC_Analysis_Primer_2nd_ed.pdf.
2. Global value chains and trade in value added. OECD, 2021. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/global-value-chains.htm>.
3. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Барановська М. І. Міжнародна економіка: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 560 с.
4. The role of global value chains in agriculture and food trade. Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2022. URL: <https://www.fao.org>.
5. Global value chains development report 2023. World Bank Group, 2023. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/global-value-chains>.
6. Digital economy outlook 2023. OECD, 2023. URL: <https://www.oecd.org/digital/digital-economy-outlook>.
7. Ukraine economic update. World Bank Group, 2024. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/ukraine-economic-update>.
8. EU-Ukraine trade and economic relations report. European Commission, 2023. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en.

Канд. екон. наук Михайленко О. Г., Горбенко К. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
НА РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ**

Європейська інтеграція України виступає одним із ключових факторів трансформації національної економіки та модернізації системи зовнішньоекономічних зв'язків. Поглиблення співпраці з Європейським Союзом забезпечує не лише розширенню ринків збуту для українських товарів і послуг, а й формуванню нових інституційних умов функціонування економіки. Особливого значення цей процес набув після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що включає створення Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). Запровадження положень цієї угоди сприяло поступовій лібералізації торговельних відносин, усуненню тарифних обмежень та гармонізації нормативно-правової бази України з європейськими стандартами.

Важливою особливістю торговельної інтеграції з Європейським Союзом є не лише зниження митних ставок, а й комплексна адаптація регуляторного середовища. Вона охоплює впровадження технічних регламентів, санітарних

і фітосанітарних стандартів, правил конкуренції, а також захисту інтелектуальної власності. Починаючи з 2014 року ЄС запровадив нульові митні ставки для більшості українських товарів, що стало стимулом для активізації експортної діяльності підприємств та поступової переорієнтації торговельних потоків у напрямі європейського ринку [1].

Виконання Україною положень Угоди про асоціацію демонструє поступовий інституційний прогрес. За період 2014-2024 років загальний рівень реалізації зобов'язань перевищив три чверті запланованих заходів, що свідчить про системну адаптацію національного законодавства до європейських норм. Значний прогрес спостерігається у сфері технічного регулювання, де активно впроваджуються європейські стандарти як національні. Це створює передумови для укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА), яка дозволить українським виробникам проходити сертифікацію за європейськими процедурами безпосередньо в Україні [2].

Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі свідчить про посилення ролі Європейського Союзу як головного торговельного партнера України. Впродовж останніх років відзначається постійне зростання обсягів товарообігу, а частка ЄС у структурі української зовнішньої торгівлі суттєво збільшилася. В умовах воєнного стану європейський ринок залишається ключовим напрямом експорту, що підтверджує стратегічну важливість інтеграційного вектора розвитку (табл. 1).

Аналіз динаміки торговельних відносин України з Європейським Союзом свідчить про суттєве посилення економічної інтеграції протягом останнього десятиліття. Частка ЄС у зовнішній торгівлі України зросла з 30% у 2013 р. до понад 50% у 2024-2025 рр., що підтверджує стратегічну роль європейського ринку для української економіки. Водночас структура експорту поступово зміщується від металургійної продукції до агропродовольчих товарів, що відображає структурні трансформації національної економіки та зміну глобальних торговельних потоків.

Значним результатом європейської інтеграції стали структурні зміни в товарній номенклатурі експорту. Якщо раніше значну частку становила металургійна продукція, то сьогодні провідні позиції посідають товари агропромислового комплексу. Україна є одним із найбільших постачальників соняшникової олії на

**Том 4. УКРАЇНА У ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ
ТА ЇЇ ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПРІОРИТЕТИ**

європейський ринок, а її частка в імпорті цієї продукції до ЄС перевищує 90%. Перспективним напрямом розвитку стало виробництво електротехнічної продукції, зокрема ізольованих проводів і кабелів, які активно використовуються в автомобільній та енергетичній промисловості Європи [3].

Таблиця 1

Еволюція торговельної інтеграції України з Європейським Союзом

Показник	2013 р.	2021 р.	2024 р.	2025 р.
Експорт товарів України до ЄС, млрд. дол. США	16,8	26,8	24,5	22,6
Імпорт товарів України з ЄС, млрд. дол. США	26,5	28,9	35,7	39,6
Загальний товарообіг Україна-ЄС, млрд. дол. США	43,3	55,7	60,2	62,2
Частка ЄС у загальному товарообігу України, %	30,0	39,4	53,8	50,8
Сальдо торгівлі України з ЄС, млрд. дол. США	-9,7	-2,1	-11,2	-17,0
Основні групи експорту	чорні метали, руди	агропродукція, метали	зернові, олія	олії та жири, зернові
Інституційний фактор інтеграції	підготовка до Угоди про асоціацію	дія ПВЗВТ	тимчасова лібералізація торгівлі ЄС	поглиблення економічної інтеграції

Джерело: складено авторами за даними [2; 5; 6]

Суттєвим чинником подальшої інтеграції є впровадження екологічних стандартів Європейського Союзу. У межах Європейського зеленого курсу передбачається застосування механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ), який встановлює додаткові вимоги до продукції з високим рівнем вуглецевих викидів. Для українських підприємств це створює як ризики, так і можливості. З одного боку, запровадження нових екологічних стандартів потребує модернізації виробництва та значних інвестицій. З іншого – стимулює технологічне оновлення промисловості та підвищує її конкурентоспроможність на європейському ринку. Паралельно відбувається активний розвиток експорту послуг (табл. 2).

Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі послугами між Україною та Європейським Союзом свідчить про стабільне зростання обсягів співробітництва у сфері послуг. На відміну від торгівлі товарами, де спостерігається від’ємне сальдо, у сфері послуг Україна демонструє позитивний торговельний баланс. Основними видами експортованих послуг є транспортні, ІТ-послуги, телекому-

**« ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ 2026 :
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ »**

нікаційні та ділові послуги. Зростання частки Європейського Союзу у структурі експорту послуг підтверджує поглиблення економічної інтеграції України з європейським ринком та розширення участі країни у глобальних ланцюгах створення вартості [4; 5].

Таблиця 2

Динаміка зовнішньої торгівлі послугами між Україною та Європейським Союзом

Показник	2013 р.	2021 р.	2024 р.	2025 р.
Експорт послуг України до ЄС, млрд дол. США	4,5	6,1	7,4	8,2
Імпорт послуг України з ЄС, млрд дол. США	3,8	5,4	6,8	7,5
Загальний обсяг торгівлі послугами, млрд дол. США	8,3	11,5	14,2	15,7
Частка ЄС у загальному експорті послуг України, %	30,2	36,5	42,7	44,1
Сальдо торгівлі послугами з ЄС, млрд дол. США	+0,7	+0,7	+0,6	+0,7

Джерело: складено авторами за даними Державної служби статистики України [5]

Значний вплив на розвиток торгівлі також мають логістичні фактори. У період повномасштабної війни Україна була змушена переорієнтувати значну частину товаропотоків із морських шляхів на сухопутні маршрути через країни Європейського Союзу. Реалізація спільних транспортних ініціатив, зокрема створення так званих «шляхів солідарності», дала можливість забезпечити безперервність експорту української продукції та стабілізувати зовнішню торгівлю.

Отже, європейська інтеграція стала одним із визначальних факторів розвитку зовнішньої торгівлі України. Укладення та реалізація Угоди про асоціацію сприяли поглибленню економічної співпраці, диверсифікації товарної структури експорту та підвищенню рівня конкурентоспроможності українських виробників. Європейський Союз остаточно закріпився як головний торговельний партнер України, забезпечуючи понад половину її зовнішнього товарообігу.

Подальший розвиток торговельно-економічних відносин із ЄС має ґрунтуватися на поглибленні секторальної інтеграції, модернізації промисловості, розвитку переробних виробництв та впровадженні екологічних стандартів. Важливими напрямками також залишаються цифровізація митних процедур, інтеграція транспортної інфраструктури до європейських мереж та залучення інвестицій для створення виробництв із високою доданою вартістю. Реалізація цих заходів сприятиме зміцненню позицій України на європейському ринку та забезпечить сталий розвиток національної економіки в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за 2023 рік. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Київ, 2024. 88 с. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit-pro-vykonannya-Ugody-pro-asotsiatsiyu-mizh-Ukrayinouyu-ta-YEvropejskym-Soyuzom-za-2023-rik.pdf>.
2. Зовнішня торгівля України товарами: підсумки 2025 року: аналіт. доп. Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ, 2026. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-pidsumky-2025-roku>.
3. Показники торговельно-економічного співробітництва Україна-ЄС. Представництво України при Європейському Союзі. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelnno-ekonomichne-spivrobitnictvo-ukrayina-yes/pokazniki-torgovelnno-ekonomichnogo-spivrobitnictva-ukrayina-yes>.
4. EU trade with Ukraine – latest developments. Eurostat Statistics Explained. 2026. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_trade_with_Ukraine_-_latest_developments.
5. Зовнішня торгівля товарами та послугами України. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
6. EU-Ukraine trade statistics. European Commission. 2024. URL: <https://policy.trade.ec.europa.eu>.

Канд. екон. наук Михайленко О. Г., Климович Т. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ
ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ УКРАЇНИ**

Європейська інтеграція в сучасних умовах виступає визначальним вектором гео економічного розвитку України. Трансформація глобальної економічної системи, посилення регіоналізації та формування нових центрів сили зумовлюють необхідність чіткої зовнішньоекономічної стратегії, орієнтованої на інтеграцію до європейського економічного простору. У цьому контексті інтеграція до Європейського Союзу розглядається як стратегічний напрям структурної модернізації національної економіки та підвищення її конкурентоспроможності [1].

У 2023 році питома вага торгівлі товарами з Європейського Союзу становила близько 56,6% від загального обсягу товарообороту України, що підтверджує істотну залежність національного експорту та імпорту від європейського ринку [3; 5]. У 2024 році ця частка зберегла домінуюче місце – торговельний партнер ЄС продовжує формувати більшу частку зовнішньо-торговельних операцій [3].

У 2024 році Європейський Союз експортував в Україну товарів на €42,8 млрд і імпортував українських товарів на 24,5 млрд. грн, що призвело до позитивного